

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2008. január 17.*

A C-37/06. és C-58/06. sz. egyesített ügyekben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Finanzgericht Hamburg (Németország), a Bírósághoz 2006. január 23-án, illetve 2006. február 3-án érkezett, 2006. január 10-i, illetve 2006. január 12-i határozataival terjesztett elő az előtte

a **Viamex Agrar Handels GmbH** (C-37/06),

a **Zuchtvieh-Kontor GmbH** (ZVK) (C-58/06)

és

a **Hauptzollamt Hamburg-Jonas**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A Rosas tanácselnök, J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka (előadó), A. Ó Caoimh és P. Lindh bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. március 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Viamex Agrar Handels GmbH képviseletében W. Schedl Rechtsanwalt,

- a Zuchtvieh-Kontor GmbH (ZVK) képviseletében K. Landry Rechtsanwalt,

- a Hauptzollamt Hamburg-Jonas képviseletében G. Seber, meghatalmazotti minőségben,

- a svéd kormány képviseletében A. Falk, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében F. Erlbacher, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2007. szeptember 13-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az élő szarvasmarhafélék szállítás közbeni kíméletével kapcsolatos export-visszatérítési előírások alkalmazására vonatkozó különleges részletes szabályok megállapításáról szóló, 1998. március 18-i 615/98/EK bizottsági rendelet (HL L 82., 19. o.) 1. cikkének és 5. cikke (3) bekezdésének érvényességére vonatkoznak.

- 2 E kérelmeket a Viames Agrar Handels GmbH (a továbbiakban: Viames), valamint a Zuchtvieh-Kontor GmbH (ZVK) (a továbbiakban: ZVK) és a Hauptzollamt Hamburg-Jonas (a továbbiakban: Hauptzollamt) között élő szarvasmarhák Libanonba, illetve Egyiptomba történő exportjára vonatkozó visszatérítések tárgyában folyamatban lévő eljárásokban terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 Az 1997. december 18-i 2634/97/EK tanácsi rendelettel (HL L 356., 13. o.) módosított, a marha- és borjúhús piacának közös szervezéséről szóló, 1968. június 27-i 805/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 148., 24. o., a továbbiakban: 805/68 rendelet) 13. cikke (9) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy az élőállatok exportjára vonatkozó visszatérítés kifizetése az állatok kíméletére és különösen az állatok szállítás közbeni védelmére vonatkozó közösségi jogszabályok betartásától függ.

- 4 A 805/68 rendelet alkalmazásának részletes szabályait a 615/98 rendelet tartalmazza.
- 5 A 615/98 rendelet 1. cikke előírja, hogy az élő szarvasmarhafélék exportjára vonatkozó visszatérítés akkor fizethető ki, ha az állatok szállítása során a harmadik ország-beli rendeltetési helyükön történő első kirakódásukig az 1995. június 29-i 95/29/EK tanácsi irányelvvel (HL L 148., 52. o., magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 17. kötet, 466. o.) módosított, az állatok szállítás közbeni védelméről, valamint a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelv módosításáról szóló, 1991. november 19-i 91/628/EGK tanács irányelv (HL L 340., 17. o., magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 12. kötet, 133. o., a továbbiakban: 91/628 irányelv) és az említett rendelet rendelkezéseit betartották.
- 6 E rendelet 2. cikke szerint az Európai Közösség vámterületének elhagyásakor az állatokat ellenőrzik. A 91/628 irányelv rendelkezéseinek megfelelően hatósági állatorvosnak kell megvizsgálnia és igazolnia, hogy az állatok alkalmasak a tervezett utazásra, hogy a szállítóeszköz, amelyen az állatok elhagyják a Közösség vámterületét, megfelel ezen irányelv rendelkezéseinek, és hogy az említett irányelvnek megfelelően gondoskodtak az állatok utazás során történő ellátásáról.
- 7 A 615/98 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében az export-visszatérítési kérelemhez csatolni kell az e rendelet 1. cikke rendelkezéseinek való megfelelésre vonatkozó bizonyítékot, ami a T5 ellenőrzőpéldány, valamint az ellenőrzést végző társaság ellenőrzésről szóló és az állatorvosi igazolást tartalmazó jelentésének benyújtását jelenti.
- 8 A 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése azonban előírja, hogy az export-visszatérítést nem fizetik ki azon állatok után, amelyek a szállítás során elpusztultak, vagy

amelyek vonatkozásában az illetékes hatóság – az említett 5. cikk (2) bekezdésében előírt iratokra, az e rendelet 4. cikke szerinti ellenőrzési jelentésekre és/vagy bármely egyéb, az említett rendelet 1. cikke rendelkezéseinek betartásával kapcsolatban rendelkezésére álló információra tekintettel - úgy ítéli meg, hogy a 91/628 irányelv rendelkezéseit nem tartották be.

- 9 A 91/628 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése előírja: a tagállamok biztosítják, hogy az utazási és pihenőidők, valamint etetési és itatási időközök megfelelnek az irányelv mellékletének VII. fejezetében meghatározottaknak.
- 10 Élő szarvasmarhafélék közúti szállítása esetén a 91/628 irányelv melléklete VII. fejezete 48. pontja (4) bekezdésének d) pontja 14 órás szállítás után elegendő, legalább egy óra pihenőidő biztosítását írja elő. E pihenőidő után az állatokat további 14 órán át lehet szállítani. A maximális szállítási idő tehát 29 órában került meghatározásra. Az említett 48. pont (8) bekezdése azonban előírja, hogy az utazás ideje az állatok érdekében 2 órával meghosszabbítható, különösen a rendeltetési hely közelségére tekintettel.
- 11 A 91/628 irányelv melléklete VII. fejezete 48. pontjának (5) bekezdése értelmében a meghatározott szállítási idő után az állatokat legalább 24 órán keresztül pihentetni kell.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 12 Az első alapeljárásban a Viamex 35 élő szarvasmarha Libanonba történő exportját jelentette be a Hauptzollamt Kielhez. A Hauptzollamt 2001. február 1-jei

határozatával – többek között a 615/98 rendelet 1. cikkére és 5. cikkének (3) bekezdésére hivatkozással – elutasította a Viamex által előterjesztett export-visszatérítési kérelmet azzal az indokkal, hogy az e társaság által bemutatott útvonalterv vizsgálata alapján megállapítható, hogy a 91/628 irányelv melléklete VII. fejezete 48. pontjának (5) bekezdése szerinti 24 órás pihenőidőt nem tartották be. A Viamex azonban azzal érvelt, hogy e rendelkezés nem tartásának indoka az a körülmény, hogy a hatósági állatorvos a szállítás folytatását azelőtt rendelte el, hogy ellenőrizte volna a 24 órás pihenőidőt. A Hauptzollamt álláspontja szerint e körülmény ellenére a Viamexnek tájékozódnia kellett volna a 91/628 irányelvben előírt kötelező pihenőidőkről. Másfelől a Viamex – a baleseti jegyzőkönyv és a teherautó ellenőrzéséről szóló jegyzőkönyv alapján – nem tartotta be a 91/628 irányelv melléklete VII. fejezete 48. pontja (4) bekezdésének d) pontjában a szállítás második szakaszára vonatkozóan előírt maximális időtartamot.

13 A második alapeljárásban a ZVK 32 élő szarvasmarha Egyiptomba történő exportját jelentette be a Hauptzollamt Bamberghez, és e címen előzetesen export-visszatérítés iránti kérelmet terjesztett elő, amit a Hauptzollamt jóváhagyott. 2003. szeptember 1-jei módosító határozatával azonban a Hauptzollamt az export-visszatérítés 10%-kal növelt összegének visszafizetését rendelte el, többek között azzal az indokkal, hogy az állatokat a 91/628 irányelv rendelkezéseinek megsértésével 14 óránál hosszabb ideig szállították. A szállítás második szakasza ugyanis 15 óra 45 percen át tartott. A szállítás második szakasza maximális időtartamának túllépése másfelől azzal a következménnyel járt, hogy a ZVK megsértette a 91/628 irányelv melléklete VII. fejezete 48. pontjának (5) bekezdésében foglalt rendelkezést, amely szerint 29 óra maximális szállítási idő után az állatokat ki kell rakodni, meg kell itatni és etetni, és legalább 24 órán keresztül pihentetni kell.

14 Mivel a Viamex és a ZVK által a Hauptzollamt 2001. február 1-jei és 2003. szeptember 1-jei határozatai ellen előterjesztett panaszokat elutasították, e társaságok keresetet nyújtottak be a Finanzgericht Hamburghoz, amely miután úgy ítélte meg, hogy a két ügy eldöntése közösségi rendelkezések értelmezésétől függ, az eljárás

felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő – az említett két ügyben azonosan megfogalmazott - kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Érvénytelen-e a [...] 615/98 rendelet 1. cikke, amely az export-visszatérítés nyújtását a [...] 91/628 irányelv betartásától teszi függővé?

2) A fenti kérdésre adott igenlő válasz esetén: összeegyeztethető-e az arányosság elvével a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésének azon rendelkezése, amely szerint nem nyújtható export-visszatérítés azon állatok után, amelyekkel kapcsolatban az illetékes hatóság a 615/98 rendelet 1. cikkének betartására vonatkozó egyéb információ alapján megállapítja, hogy nem tartották be a [91/628] irányelvet?”

15 A Bíróság elnöke 2007. február 17-i végzésével az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-37/06. és a C-58/06. sz. ügyeket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

16 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy érvénytelen-e a 615/98 rendelet 1. cikke, amely az élőállatok exportjára vonatkozó

visszatérítés kifizetését a 91/628 irányelv betartásától teszi függővé. Közelebbről a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a közös agrárpolitikához tartozó export-visszatérítési rendszer és az állatok védelmére vonatkozó közösségi jog között van-e összefüggés.

- 17 Az élő szarvasmarhafélék szállítás közbeni kíméletével kapcsolatos export-visszatérítési előírások alkalmazására vonatkozó különleges részletes szabályok megállapításáról szóló 615/98 rendelet 1. cikke előírja, hogy a 805/68 rendelet 13. cikke (9) bekezdésének alkalmazásában a Kombinált Nomenklátúra 0102 vámtarifaszáma alá tartozó élő szarvasmarhafélék exportjára vonatkozó visszatérítés kifizetése többek között a 91/628 irányelv rendelkezéseinek betartásától függ.
- 18 Amint azt a főtanácsnok is hangsúlyozta indítványának 28-33. pontjában, először emlékeztetni kell arra, hogy a 615/98 rendelet 1. cikkében a 91/628 irányelvre történő hivatkozás, amely összeköti az export-visszatérítési rendszert és az állatok szállítás közbeni védelmét, az Európai Unió Tanácsa által a 805/68 rendeletben választott megoldás következménye, amely rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat az Európai Közösségek Bizottsága a 615/98 rendeletben határozta meg.
- 19 A 615/98 rendelet 1. cikkének célja a 805/68 rendelet 13. cikke (9) bekezdése végrehajtására vonatkozó szabályok meghatározása, amely szerint az élőállatok exportjára vonatkozó visszatérítés kifizetése az állatok kíméletére és különösen az állatok szállítás közbeni védelmére vonatkozó közösségi jogszabályok betartásától függ. Az említett 13. cikk (9) bekezdését azon gyakorlat megszüntetése céljából vezették be, hogy nem minden esetben vették figyelembe az állatok szállítás közbeni kíméletét.

- 20 Ugyanis a marha- és borjúhús piacának közös szervezéséről szóló 805/68/EGK rendelet módosításáról szóló, 1997. december 18-i 2634/97/EK rendelet (HL L 356., 13. o.) – amely beillesztette a 805/68 rendelet 13. cikke (9) bekezdésének utolsó albekezdését – két preambulumbekzdése szerint a 91/628 irányelv végrehajtása során szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy az élő állatok kímélete az állatok exportálása során továbbra sem volt biztosított, és gyakorlati okokból szükséges volt a Bizottságot az érintett szabályok alkalmazására vonatkozó rendelkezések megállapításával megbízni. A 615/98 rendelet ötödik preambulumbekzdése e tekintetben meghatározza, hogy elrettentő jellegű kiegészítő intézkedéseket kell elfogadni, és azok egységes alkalmazását biztosítani, ha ugyanazon szállítmányból több állat fizikai vagy egészségi állapota alapján bebizonyosodik, hogy az állatok szállítás közbeni védelmével kapcsolatos rendelkezéseket nem tartották be.
- 21 A közösségi intézmények hasonló megfontolásokra tekintettel döntöttek arról, hogy a 91/628 irányelvet felváltsák az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelméről, valamint a 64/432/EGK és a 93/119/EK irányelv és a 1255/97/EK rendelet módosításáról szóló, 2004. december 22-i 1/2005/EK tanácsi rendelettel (HL L 3.,1. o.).
- 22 Másodsorban, emlékeztetni kell arra, hogy az állatok védelme olyan jogszerű közérdekű cél, amelynek jelentősége többek között az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az állatok védelméről és kíméletéről szóló jegyzőkönyv (HL C 340., 110. o.) tagállamok általi elfogadásában vagy az állatok nemzetközi szállítás közbeni védelméről szóló (felülvizsgált) európai egyezmény (Az állatok nemzetközi szállítás közbeni védelméről szóló [felülvizsgált] európai egyezmény aláírásáról szóló, 2004. június 21-i 2004/544/EK tanácsi határozat [HL L 241., 21. o.] aláírásában nyilvánult meg. E cél fontossága megjelenik az Európai Unióról szóló szerződés végleges szövegéhez csatolt, az állatok védelméről szóló 24. sz. nyilatkozatban is.
- 23 A Bíróság egyébiránt több alkalommal hangsúlyozta azt az érdeklődést, amelyet a Közösség tanúsít az állatok egészsége és védelme iránt (a 141/81–143/81. sz., Holdijk

és társai egyesített ügyekben 1982. április 1-jén hozott ítélet [EBHT 1982, 1299. o.] 13. pontja és a 131/86. sz., Egyesült Királyság kontra Tanács ügyben, 1988. február 23-án hozott ítélet [EBHT 1982, 905. o.] 17. pontja). Többek között kimondta, hogy a közös agrárpolitika céljainak megvalósítása nem lehet ellentétes olyan, az állatok életének és egészségének védelméhez hasonló közérdek által meghatározott követelményekkel, amelyeket a közösségi intézményeknek hatásköreik gyakorlásakor – így különösen a közös piacszervezések keretében - kötelesek figyelembe venni.

24 Következésképpen az élő szarvasmarhafélék exportjára vonatkozó visszatérítés kifizetésének az állatok kíméletével kapcsolatos közösségi jogszabályok betartásához kötésével a közösségi jogalkotó szándéka a közérdek által meghatározott követelmények betartására irányul, amely cél követése önmagában nem vezethet a 615/98 rendelet 1. cikke érvénytelenségének megállapítására. Az ilyen hivatkozás előnye másfelől annak biztosítása, hogy a Közösség ne finanszírozzon az állatok kíméletére vonatkozó közösségi rendelkezéseket sértő módon megvalósított exportot.

25 A kérdést előterjesztő bíróság azonban lényegében megállapítja, hogy a 615/98 rendelet és a 91/628 irányelv eltérő jellegű célok megvalósítására irányul, valamint, hogy valamely rendelet nem hivatkozhat ilyen általánosan egy egyébíránt „sajnálatosan pontatlan” irányelvre.

26 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy pusztán az a körülmény, hogy az élő szarvasmarhafélék exportjára vonatkozó visszatérítés kifizetését a 615/98 rendelet más – sajátos célokat követő – jogszabályban meghatározott bizonyos feltételek betartásához köti, önmagában nem tekinthető az említett rendeletre vonatkozó érvénytelenségi oknak, mivel – amint azt a Bíróság a jelent ítélet 22. és 24. pontjában megállapította – az ily módon meghatározott célok nemcsak tökéletesen jogszerűek, hanem állandó és folytonos jellegű kötelezettséget jelentenek a közösségi jog tekintetében valamennyi tagállamra és intézményre vonatkozóan a közös agrárpolitika meghatározása és végrehajtása során.

- 27 Természetesen az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely irányelv önmagában nem keletkeztet magánszemélyekre vonatkozó kötelezettséget (lásd különösen a 152/84. sz. Marshall-ügyben 1986. február 26-án hozott ítélet [EBHT 1986., 723. o.] 48. pontját, a C-397/01–C-403/01. sz., Pfeiffer és társai egyesített ügyekben 2004. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-8835. o.] 108. pontját, a C-387/02., C-391/02. és C-403/02. sz., Berlusconi és társai egyesített ügyekben 2005. május 3-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-3565. o.] 73. pontját, valamint a C-80/06. sz. Carp-ügyben 2007. június 7-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-4473. o.] 20. pontját).
- 28 Azonban elvileg nem zárható ki, hogy valamely irányelv rendelkezései egy rendelet ezen irányelv rendelkezéseire történő kifejezett hivatkozásának közvetítésével nyerjenek alkalmazást, feltéve hogy a jog általános elveit és különösen a jogbiztonság elvét betartották.
- 29 Másfelől meg kell állapítani, hogy a 615/98 rendelet által alkalmazott, a 91/628 irányelvre vonatkozó általános hivatkozás célja – a 805/68 rendelet 13. cikke (9) bekezdésének végrehajtása érdekében - annak biztosítása, hogy az említett irányelvnek az élő állatok kíméletével és különösen az állatok szállítás közbeni védelmével kapcsolatos, releváns rendelkezéseit betartsák. Következésképpen az említett hivatkozás, amely meghatározza az export-visszatérítés nyújtásának feltételeit, nem értelmezhető úgy, hogy az a 91/628 irányelv valamennyi rendelkezésére, így különösen azokra is vonatkozik, amelyek nem kötődnek az említett irányelv fő céljához.
- 30 Következésképpen nem lenne helyes elfogadni, hogy –amint azt a C-58/06. sz. ügyben a felperes állítja - az említett hivatkozás sérti a jogbiztonság elvét, mivel az a 91/628 irányelv valamennyi rendelkezésére vonatkozik.

- 31 A fenti megfontolásokból következik, hogy az első kérdés vizsgálata során nem merült fel olyan körülmény, amely a 615/98 rendelet 1. cikkének érvényességét érintené.

A második kérdésről

- 32 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése összeegyeztethető-e az arányosság elvével, mivel e rendelkezés szerint a 91/628 irányelv bármely rendelkezésének megsértése automatikusan és függetlenül attól, hogy megállapítható-e az állatok egészségének veszélyeztetése, a teljes export-visszatérítés elvesztését vonja maga után.

- 33 Először hangsúlyozni kell, hogy az arányosság elvét, amely a közösségi jog általános elve, és amelyet a Bíróság ítélkezési gyakorlatában több alkalommal is megerősített, többek között a közös agrárpolitika területén (lásd különösen a C-189/01. sz., Jippes és társai ügyben 2001. július 12-én hozott ítélet [EBHT 2001, I-5689. o.] 81. pontját, valamint a C-310/04. sz., Spanyolország kontra Tanács ügyben 2006. szeptember 7-én hozott ítélet [EBHT 2006, I-7285. o.] 97. pontját) – mint olyat – a közösségi jogot alkalmazó közösségi jogalkotónak, nemzeti jogalkotóknak és bíróságoknak egyaránt tiszteletben kell tartaniuk. Ezt az elvet a 615/98 rendelet rendelkezéseinek alkalmazása során az illetékes nemzeti hatóságoknak is tiszteletben kell tartaniuk.

- 34 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy a közösségi jogalkotó, miközben az arányosság elvét tiszteletben kell tartania, a közös agrárpolitika területén széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, amely az EK 34–EK 37. cikkben számára biztosított politikai hatáskörökhöz igazodik. Következésképpen a Bíróság által végzett felülvizsgálatnak arra kell korlátozódnia, hogy az érintett rendelkezés nem tartalmaz-e

nyilvánvaló hibát, nem történt-e hatáskörrel való visszaélés, vagy az érintett hatóság nem lépte-e túl nyilvánvalóan a számára biztosított mérlegelési jogkört (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Jippes és társai ügyben hozott ítélet 80. pontját).

35 Az arányosság elve megköveteli, hogy a közösségi intézmények jogi aktusai ne lépjenek túl azon, ami alkalmas és szükséges a szóban forgó szabályozás által elérni kívánt jogszerű cél megvalósításához, így amikor több alkalmas intézkedés közül lehet választani, a legkevésbé kényszerítőt kell igénybe venni, és az okozott hátrányok nem lehetnek túlzottak az elérni kívánt célokhoz képest (lásd ebben az értelemben a C-331/88. sz., Fedesa és társai ügyben 1990. november 13-án hozott ítélet [EBHT 1990, I-4023. o.] 13. pontját, valamint a fent hivatkozott Jippes és társai ügyben hozott ítélet 81. pontját).

36 Tehát az ilyen elvek alkalmazása feltételeinek bírósági felülvizsgálata során – tekintettel a közösségi jogalkotónak a közös agrárpolitika területén fennálló széles mérlegelési jogkörére – az e területen elfogadott intézkedés jogszerűségét egyedül a hatáskörrel rendelkező intézmény által követni kívánt cél megvalósítására való nyilvánvaló alkalmatlansága érintheti (lásd a fent hivatkozott Fedesa és társai ügyben hozott ítélet 14. pontját, valamint a fent hivatkozott Jippes és társai ügyben hozott ítélet 82. pontját). Ezért nem azt kell megvizsgálni, hogy a jogalkotó által elfogadott intézkedés volt-e az egyetlen vagy a lehető legjobb megoldás, hanem hogy az nyilvánvalóan alkalmatlan volt-e (a fent hivatkozott Jippes és társai ügyben hozott ítélet 83. pontja).

37 Jelen esetben meg kell állapítani továbbá, hogy a 615/98 rendelet 1. cikkének és 5. cikke (3) bekezdésének szövegére és az említett rendelet céljára tekintettel a 91/628 irányelv rendelkezéseinek betartása az export-visszatérítések kifizetésének előfeltételét képezi. A 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése ugyanis az export-visszatérítéshez való jog elvesztését – annak ki nem fizetése által – az említett irányelv

rendelkezései be nem tartásának következményeként kezeli. Ezért meg kell vizsgálni, hogy az export-visszatérítés nyújtásának a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében meghatározott feltételei megfelelnek-e az arányosság elvének.

38 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a tagállamok illetékes hatóságai az export-visszatérítés összegéről csak a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében meghatározott két, jól elkülöníthető esetben dönthetnek. Az első esetben, amikor az állatok a 91/628 irányelv rendelkezéseinek be nem tartása következtében pusztulnak el, a közösségi jogalkotó nem hagy mérlegelési jogkört az illetékes hatóság számára, mivel kifejezetten előírja, hogy ilyen esetben a visszatérítést nem fizetik ki. Ezzel szemben a második esetben, amikor az említett hatóság úgy ítéli meg, hogy a 91/628 irányelvet nem tartották be, azonban ez nem vezetett az állatok pusztulásához, a közösségi jogalkotó bizonyos mérlegelési jogkört biztosít az illetékes hatóságnak, hogy eldöntse, hogy az említett irányelv rendelkezésének be nem tartása maga után vonja-e az export-visszatérítés elvesztését, csökkentését vagy visszatartását.

39 Ez a mérlegelési jogkör azonban nem korlátlan, mivel annak kereteit a 615/98 rendelet meghatározza. Az illetékes hatóság csak az említett 5. cikk (2) bekezdésében meghatározott dokumentumok, az e rendelet 4. cikke szerinti ellenőrzésről készített jelentés, illetőleg egyéb, az említett rendelet 1. cikke rendelkezéseinek betartásával kapcsolatban rendelkezésére álló információ alapján állapíthatja meg, hogy a 91/628 irányelvet nem tartották be.

40 Márpedig a 615/98 rendelet 5. cikke szerinti dokumentumok és az ugyanezen rendelet 4. cikke szerinti ellenőrzésről készített jelentés is mind az állatoknak a szállításuk során tapasztalt fizikai és/vagy egészségi állapotára vonatkoznak. Az illetékes hatóság tehát csak olyan, az állatok egészségére vonatkozó, az exportőr által benyújtandó dokumentumok alapján állapíthatja meg, hogy a 91/628 irányelvet nem

tartották be, mint amilyen a T5 ellenőrzőpéldány, amelyből többek között megállapítható, hogy az állatok alkalmasak voltak-e az utazásra, és a szállítóeszköz megfelelt-e az említett irányelv rendelkezéseinek.

- 41 Ezt az értelmezést nem kérdőjelezheti meg a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésének szövege, amely szerint az illetékes hatóság minden egyéb rendelkezésére álló információ alapján is megállapíthatja a 91/628 irányelv megsértését. Ugyanis e rendelkezést is úgy kell értelmezni, hogy az is csak olyan információkra vonatkozik, amelyek az állatok kíméletével kapcsolatosak.
- 42 E körülmények között a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a 91/628 irányelv be nem tartása, amely az export-visszatérítés csökkentését vagy elvesztését vonhatja maga után, ezen irányelv olyan rendelkezéseire vonatkozik, amelyek az állatok kíméletével, azaz azok fizikai és/vagy egészségi állapotával kapcsolatosak, és nem vonatkozik azon rendelkezéseire, amelyek ehhez elvileg nem kötődnek.
- 43 A 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében meghatározott feltételek tehát megfelelnek az arányosság elvének.
- 44 Az illetékes hatóság feladata annak megállapítása, hogy a 91/628 irányelv valamely rendelkezésének megsértése hatással volt-e az állatok állapotára, hogy ez a sérelem orvosolható-e, illetve hogy maga után kell-e vonnia az export-visszatérítés elvesztését, csökkentését vagy visszatartását. Ugyanezen hatóság feladata az is, hogy döntsön az export-visszatérítés csökkentéséről a 91/628 irányelv be nem tartásával

érintett állatok általa megállapított számának arányában, vagy a visszatérítés kifizetésének elutasításáról, amennyiben az említett irányelv valamely rendelkezésének be nem tartása hatással volt az állatok összességének állapotára.

45 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy az export-visszatérítés feltételeinek vizsgálata során nem merült fel olyan körülmény, amely arra engedne következtetni, hogy a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése nyilvánvalóan nem alkalmas az elérni kívánt cél, nevezetesen az export-visszatérítési rendszer keretében az élőállatok szállítás közbeni védelmének megvalósítására.

46 Ebből következik, hogy a második kérdés vizsgálata során nem merült fel olyan körülmény, amely a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésének érvényességét – az arányosság elvére tekintettel - érintené. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megítélése, hogy az illetékes hatóságok az említett elvnek megfelelően, helyesen alkalmazták-e a 615/98 rendelet rendelkezéseit.

A költségekről

47 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az első kérdés vizsgálata során nem merült fel olyan körülmény, amely az élő szarvasmarhafélék szállítás közbeni kíméletével kapcsolatos export-visszatérítési előírások alkalmazására vonatkozó különleges részletes szabályok megállapításáról szóló, 1998. március 18-i 615/98/EK bizottsági rendelet 1. cikkének érvényességét érintené.**

- 2) **A második kérdés vizsgálata során nem merült fel olyan körülmény, amely a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésének érvényességét – az arányosság elvére tekintettel – érintené. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megítélése, hogy az illetékes hatóságok az említett elvnek megfelelően, helyesen alkalmazták-e a 615/98 rendelet rendelkezéseit.**

Aláírások